

Jen u tým mobilu teď už data nikdy nikomu nedojdou.
Česká kontrarozvědka odhalila pracovníka ministerstva zahraničí,
který donášel ruským tajným službám.
Přesto se před soudem spovídat nebude.
Reportery se z nam zpráv zmapovali příběh tohoto muže,
který Loni v tichosti skončil v České diplomaci.
Tak je možné, že ho za dlouholeté vynášení citlivých informací ruské rozvědce
nečeká žádný trest?
Mohla by se praxe změnit?
A v čem by podle skeptiků mohla být už spolupráce
mezi bezpečnostními službami a policií nebezpečná?
Je středa 8. března.
Tady je Lenka Kabrhelová a 5. 59. Spravodejský podkázd se z nam zpráv.
Tereza Šidlová a o těch blažek reportery se z nam zpráv.
Ahoj, Terezo, ahoj, Vojto.
Ahoj.
Dobrý den, ahoj.
Terezo, Vojto, vy ste našli bývalého úředníka ministerstva
zahraničí, kterého spravodejské služby označili
za dlouhodobého informátora ruských tajných služb.
Vezměte nás na začáte k toho příběhu,
kdy a jak vyšli na jevo informace o tom,
že z české diplomacie někdo vynáší informace Moskvi.
V září Lenského horku Deník N. napsal zajímavou zprávu o tom,
že z ministerstva zahraničí odešel právě člověk,
kterého BIS označila za informátora ruské tajné služby
včetně nějakých podrobností,
že se jednalo o člověka, který trý ve působil na různých velvyslanestvích
a vynášel tajné informace například tím způsobem,
s tím agentem ruské tajné služby se známil
společně s manželkou a dovolených
a tam, že mělo k těm kontaktům docházet
včetně toho, že za ty informace čerpal nějaké výhody,
peníze a podobně.
A my jsme získali ménu toho člověka a další podrobnosti,
našli jsme ho, mluvili jsme s ním
a dokázali jsme rekonstruovat ten příběh jeho osobní,
jak on se ke kontaktu k tomu agentu vy dostal
a co na to vlastně říká on.
Za městanec českého ministerstva
zahraničí spolupracoval s ruskou službou
v mější rozvědky, vynášel jít tajné informace.
Jak radiožornálu řekl šef rezortu Jan Lipavský
z Pirátu, za městanec už v úřadu nepracuje.

Mohu potředit, že jsem rozhodl o přejetí takových kroku, tedy, kterým má ministerstvu zahraničíš, nepůsobí za městanec, který spolupracoval s cizí mocí a další informace k tomu zbezpečnostních důvodů ještě neposkytolem. Zaráží mě, že někdo, kdo spolupracuje s cihí mocností, není dosud stíhán. To prohlásil k kouse ministreského špioná, bývalý minister zahraničí, cidel svoboda. Podle něj by měl stát, v tomto případě jako nad okam žitě a mimořádně razaníkní. Terezo pojd' nám říct, co všechno se o tomu, že povedlo zjistit. Bekriávojta před pár měsíci jsme věděli, že je to, že ješlo o vysoce pověřeného zaměstnace, který buso byl na různých ambasádách po světě. Vy jste teď dohledali další detaily, co všechno o něm býme teď. Redakce zná toto žnost. Tohoto mužejí ménu jsme ověřili u řady zdrujů z diplomacie a v bezpečnostních kruzích. Zjistili jsme, čím se na ministerstvu zabýval. On nebyl přímo diplomat, jak asi původně. Jsme si všichni mysleli, ale takzvaný šifrák. On sám to upřesnil, že byl radystou, ale je to zásadě totež. Tyto lidé spravují tejně spisy i techniku, starají se o šifrování zasílaných informací do centrály a zase spět. Kličové je to, že tento muž měl mimořádný přístup k utajovaným informacím. Víme také, kde přesně působil. Mělo to být například v Liby, či Etiopi. Víme, co všechno za informace vinesol, jak citlivá data mohla uniknout? V tuto chvíli neumíme říct, jakou konkrétní utajovanou informaci, či materiál Rusům vinesl. A sama budu napětě sledovat, jestli se to někdy dozvíme. Naše zdroje trvají na tom, že ve finále šlo o utajované informace. Ono to začne nějakým drbáním v uvozovkách, který vynášením citlivých informací, typu, kdo z diplomatů má třeba mimo manželský poměr, či kdo pěje více než je zdrávo. A už s takovými informacemi

nepřátelské rozvědky samozřejmě velmi dobře pracovat.
A zároveň je to nějaká počáteční fáze,
vníž si špioní budují,
jaký si vidírací kapitále.
Ve skratce řečeno, krtek dostané
strák, že se prolákne,
co už všechno v rámci nějakých
společenských řečí napovídal
a chytí se do pasti.
A v takové situaci
z pravidla špioní přitvrdí.
Už jim nestačí informace, kdo z kým spí,
ale řeknou si přímo o utajované informace.
Vojto a víme, jak se
dotičný muž dostal
do hledáčku ruských spravodajských
služep, jak se s nimi zapletli,
jak to proběhlo v tomhle konkrétný případě.
Naše zdroje říkají, že spolupracoval
s nimi déle než 10 let
on sám, když jsme ho
konfrontovali s tými našimi zjištěními,
tak říkal, že
zdřejně k tomu kontaktu užlo nikdy
v polovině 90. let, kdy byl na velvyslaneství
v Libii, právě jak říkala Teresa
jako šifrant nebo jako radista.
Říkal, že
tehdy se seznámil se zubařkou,
růzkou zubařkou, išmanžel působil
na růzké ambasáde
a říká, k té paní chodila
poloviná české ambasády.
No a tamto nějak mělo vzniknout,
on sám samozřejmě opírá,
že by ty informace vynášel, ale říká,
pokud mi tedy něco tejené služby
vyčítají, takže mě je to tenhle kontakt
s člověkem, o kterém já jsem ani nevěděl,
že může být ruským rozvětčíkem.
Jak dlouho ty informace vynášel, ty si říkal, že k prvnímu kontaktu
mohlo dojít někdy v 90. letech,
jak dlouho to celé probíhalo a hlavně také
víme, jakou motivaci ten muž měl.

Práto probíhalo kontinuálně až do covidové pandémie,
kdy ty kontakty se prorušili, protože
podle toho, co víme, tak ten ruský rozvětčik
za tímto člověkem létal do Prahy,
ale nebo se scházeli i v jiných destinacích.
A ta motivace byla, už jsem to trochu
zmínil úplně jednoduchá údajně peníze,
a jezdy zahraniční různé dárky výhody a podobně.
Ministerstvo zahraničí o celé té věci dlouhé měsíce
prakticky mlčilo uvedlo jenom, že ten muž
už na ministerstvu nepůsobí, že z ní odešel Terezo,
jak se vám ho podařilo identifikovat,
jak se vám ho podařilo najít.
Na začátku byla informace od zdrojů,
které jsou blízké dyplomaci,
a pokud mohu soudit, tak myslím si,
že motivací byl jistý přetrvávající pocit,
že příběhu chybí Katarze, že člověk,
který zradil svou zemi, nebyl nějak potrestán,
odchází do důchodu, měm si ale spoj na první pohled,
užívá odpočinku, že je v atraktivní lokalitě,
užívá si koníčku, přitom by si je přesvědčená,
že dysponuje důkazy, které dokazují jeho zradu
a protizákoné jednání.
Našli jsme ho prostředně s ním otevřených zdrojů,
on nemá úplně běžnej ménu a je to načeny radioamater
a tato kombinace nás přivedla na klíčovou stopu
a pak už se začal prostřednictvím obyčejného Google odvědet
ten příběh, zadohle radiofotky z působení
v adys Abebě na příklad třeba z Mikulájskeho večírku.
Sámi je zřejmě předlety na učících stránkách
publikoval právě v té komunitě radioamaterské
a na jedné fotce měl dokonce i dům, kde přebývá,
protože vlastně chtěl se pochlubit ukázat tu svou antenu,
kterou má na zahradě.
A ty si Vojtov na koniec za ním vyrazil,
až do jeho bydli štěk té anteně na zahradě,
jak to vaše sedkání proběhlo, co ti ocele věci řekl.
Možná nám poznámka, proč ho neidentifikujeme v těch textech celým menem,
my píšem jenom iniciál je a a bylo to rozhodnutí redakce,
protože přeci jen je to trochu jiný případ,
když je člověk obžalovaný, stojí před sourem nebo třesně stíhlaní. Tohle jsou informace tajné služby,
která ho označila za spolupracovníka rusů,
není to nikde v tělené na papír a je to jako jemné předivou informací,

tak proto se redakce rozhodla, že ho nebude identifikovat celým menem.
Já jsem ho zastihl v chatové oblasti, kde žije asi 60 km zaprahou
v takovém pěkném středočeském městečku,
zrovna řezal drzevo na cirkulárce.
Vlastně si se mnou ochotně a to mě překvapilo.
Mám chtěl povídat, dneska už si myslím,
že to bylo proto, aby spí se mě vytáhl, co všechno o něm vím,
takže jsme stám bavili asi 15 minut přesplot.
Ta první jeho reakce byla ta, že právě zmínil to,
že zvěř mě, pokud mu tajná služba něco vyčítá,
tak asi to bude ten kontakt z Libě z 90. let.
Potom jednoznačně odmítl, že by vynášel nějaké citlivé,
nebo dokonce tajné informace na to,
aby za to rozstával peníze, dárky a jiné výhody.
Já jsem jenu Vojtěch Bulaž, jak jsem nominář se znam zpráv.
Chcí se vás zeptat, nechcete si se mnou promluvit o tý vaší věci na ministrstvů z Hreničí?
Vám se, že na mě ne.
A víte o cohle?
Nevím.
No, to víte.
Ty říkáte ani, jak vás zbyska označila za někohol,
kdo byl v kontaktu s Ruskem?
Myslím, že o to nechci mluvit.
Nechcete?
Není to pravda.
A když to není pravda, tak já právě chci vidět,
jako co je pravda, no.
Nechcete, jo.
A připustilo, že vyzrazoval nějaké informace?
Ne, to vůbec.
Dokonce ještě říkal, že si ani není vědom,
toho, že by ho BIS odhalila,
nebo že by musel na ministerstvu skončit
kvůli tomu, že BIS přeglal tyhle informace ministerstvu,
že tam má takovédleho kartka, jak se říká.
On říkal, že odješel normálně do důchodu,
polovině července,
a nikdo mu nic neřekl o tom,
že by měl provádět něco špatného.
Terezo, ty si skoumala pakitu politickou linku.
My jsme zmínili, že v Médii, v deníku N,
se objevila první zmínka loni v září.
Víme, kdy se o celé věci dozvěděl
premiér, případně minister zahraničí,

a jak potom postupovali, co se pak dělo dál.
Po let dostupných informací,
o tomto člověku minister zahraničí lipavský premiér
fiala dostali informace někdy v první polovině
loňského roku.
Lipavský doslova loni v září řekl a pro nás to zopakoval,
že rozhodl o přijetí takových kroků,
díky kterým nám ministerství tento muž nepůsobí.
Ale jak jsme ten příběh skoumely,
tak tento muž neodešel z ministerstva
s nějakým výpraskem.
On odchází do důchodu.
A zjevně to je tedy to, co tvrdí i on sám.
Vojto, když tedy nedostal vyhazov,
je takovýhle postup, ale běžný?
Naše zdruje říkají,
že BIS z toho člověka konfrontovala s těmi důkazy
a že on cel konce i přiznal.
Je z ní otázka tak, jestli je běžné to,
že potom to neskončí nějakým trestním stíháním
nebo že to nemá oči s nějakým policijním vyšetřováním.
No trochu jak si paradrafové okenko.
BIS si cezbírá informace všemi možnými způsoby
sledováním, odposloucháváním a podobně,
ale tyto informace potom nemůže použít policie
v rámci svého vyšetřování.
To je dané zákonem.
Ne, protože policie schromažduje důkazy a pracuje s nimi
a předkládá je potom státnímu zástupci a ten soudu
na základě trestního rádu a tím se BIS neřídí.
Ona není vyšetřovacím ogránem.
Ona je skutečně jen agenturou z jednu dušeně,
která zbírá informace.
Takže zatím, co policie se stríkně řídí trestním rádem,
který říká, jak se důkazy opatřují,
že například od poslechy musí být povolené soudy,
tak pro BIS tohle neplatí.
V podobné případy se skrátka před soudy nedostanou,
navíc, aby mohlo jít od trestní činn, například vyzvěračství,
to znamená vynášení informaci cizí mocnosti,
tak by tyto informace musli být označený jako tajné.
Což v případě nějakých, a teď to řeknu rochu vulgárně,
už to tady zaznělo, diplomatických drbů,
tak to skrátka nejsou tajné informace.

A taky chybí paragrafy na to, aby se postihlo tohle jednání, kdy někdo vynáší citlivé informace, samozřejmě jsou užitečné pro cizí tajné služby, jsou nějakým způsobem strategické, ale skrátka nemají oficiálně to razítko tajného dokumentu. Terezovy jste skoumali i to, jak je to v zahraničí víme, k kým způsobem se k té věci k vyzrazování citlivých nebo tajných informací přistupuje třeba v okolních zemích. Každá země má svou úpravu a můžeme postup českých úřadů srovná s aktuálním případem u sousedu. Němci na konci uplynulého roku zadrželi spolupracovníka spolkové spravudejské služby. Muž byl v médiích identifikovaný jako Karsten L a vlastně skončil net ve Vazbě kvůli podezření zlastizrady po té, co měl vynášet tajné materiály rusům. V lednoupak policie zatkla jeho údejného komplicé zrad německých spravudejců. Podobně rázné jednání vidíme i v případech nepřátelské špionáže ve vlastních hradách i u amerických úřadů. Naše legislativa i samotní přístu přístušných organů jsou zřejmě nastaveny méně akčně než v řadě demokratických západních zemích v tuto chvíli. No a je realné, že by se v Českou mohla otevřít možnost, že by se podobné chování, tedy to vyzrazování tajných informací, případně citlivých informací cizímocností mohlo začít trestat. Jaké varianty jsou ve hře Vojto? Připravuje se to. Ministerstvo v Nitra, jak nám potvrdil minister Vítra Kušan, zhnutí stan, chce byhem nejbližších měsíců dokončit změny, zákonů tak, aby BIS mohla v těch vybraných případech, vybraných trestních činů, těch nejzávažnějších přerávat informace policii, a to je po to mohla jako oficiální důkazy. Ministerstvo v Nitra skutečně připravuje úpravu příslušných právních předpisů trestnířát, zákon o spravodajských službách, která má zajistit možnost spravodajských službe předávat policijnímu orgánu informace, které zakládají podezřední strestného činu. Stejně tak sem luví o zavření nového trestného činu, který by právě postihval tohle jemné vynášení informací byť citlivých, ale neutajovaných, tak aby i to bylo trestné.

Poskytnutí informací spravodajských služb v trestním řízení bude omezeno jen na vybrané informace získané z použitím spravodajské techniky. Tedy podléhající jsou dímu povolení a jen budeli vedeno trestní řízení pro očitě zvlášt závažné trestné činy. Trestní čin vyzvěračství a budeli zaveden pro nově připravovaný, zvažovaný, trestní čin neoprávněné činnosti pro cizí moc. Dokončení legislativních prací a vyslání do připomínkového řízení se předpokládá v nejbližších měsících. Na druhou stranu ty pokusy tady byly už minulosti. Už někdy v roce 2015 tuším se zavedení tohoto trestného činu připravovalo, nakonec to nikdy nedostalo do snimovny. Stejně tak už za ministra vnitra Hamáčka tuším v roce 2018 nebo 2019 se připravovala i tahle změna. To znamená to, že by policie mohle využívat od poslechy BIS, opět k tomu nedošlo. A jak je vojto pohled v rámci bezpečnostních služb a policie souhlasí z takovou vyží, že by se ta situace mohla změnit? Ty všichni jsou pro BIS to podporuje, opět jsme získali oficiální vyjádření tajné služby, která je pro, aby ty informace mohla přidávat policie do oficiálního trestního řízení. Stejně tak to podporuje například ředitel národní centrály proti organizovanému zločinu Jiri Mazánek, k tomu, který měl zniknout nový paragraf, který by postihoval i to vynášení neutajovaných informací, tak to například se k tomu vyjadřuje pozitivně i Martin Bílí žalobce v rytního státního zastupitelství v Praze. Jak jednotní jsou v pohledu na věc, ale politici, terezoty si skomala tuhle linku, kdo je v rámci politické reprezentace pro a kdo je proti? Tak tady ta jednota je odost slabší, jak se zdá. Všichni se v zásadě i v těch politických kruzích na tom, že situace, kdy netrestáme případy z rady zevnitř, není zcela v pořádku. Kdy sála začne mluvit o tom, že by důkazy

tajných služeb byly součástí tresních řízení
v takových případech, je to zejména ODS,
která vyvolá jaký si protitlaka,
vykazuje jistý odpor.
A kdy zbude mi mohl nám tě odborných kruzích
probíhá vlastně leta?
Jasně, jasně.
Ale otázka, jestli jsme jako politicky dospěli
k tomu, abychom to měnili.
Na trauma česká stolity, jak uvádí například
šev bezpečnostního výboru
poslanecké snimovny Pavel Žáček.
Byť s ním si vědneska
bezpečnostní služby opec na mluvěru mají
tak stejně tady to, co máme na sute
v mluvě, v minulosti,
tak to tady prostě je.
A obrým je to, a říkám
mluvěru, mluvěru,
tě naši klíčové bezpečnostní služby,
které se s tím musí podpasovat,
vědí, co mají dělat.
Dále se ta část politického spektra
kolem ODS obává i jakého si presidentu
a vlastně ve finále posílení
tajných služeb a to například
i v ekonomických a politických kázách,
jak nám řekl porace
pro národní bezpečnost Tomáš Pojár.
A tam si myslím, že už je to
prostě napovídne,
že pojepak nesmí se otevřít
tý moci prostě příliš
jako moc prostoru, jako pro budoucí
prostě nevíme, jaká bude atmosfera
nevíme, kdo bude vládnout
prostě a jako tam bych byl opatený.
Při tom provotním zveřejnění
té kauzy se vyjádřil
ve smyslu,
že by měla být
ta legislativa nějak narovnána
i pirácký poslanec Jakub Michálek
nesméně po pár měsících

nám řekl, že vlastně nevidí
v tomto směru vůli
takové změny prosadit a raději
můj inému.
A když se zaměříme
na ty kritické hlasy,
tak tedy kritiky
té myšlenky nějaké těsnější
spolupráce z pravodajských služeb
a policie znepokoju je.
Tenhle fakt,
jsou ty obavy z možného budoucího
zneužití oprávněné vojto
mohou být ty postihy
za podobné chování zneužitelné.
Takže by byli zneužitelné teď
ale bojí se toho, že do budoucna
aby se otvírala další možnost
stíhat i jiné věci, jako například
korupci nebo ekonomickou kriminalitu
tímhle způsobem, to znamrát,
že by napříště někdo přišel s myšlenkou
a co kdybychom využili poznatky BIS
která samozřejmě sleduje
vysoké politiky a vysoké
vztátní úředníky důležitých podniků
tak co bychom to využili i například
pro vyšetřování korupce a podobně
jí mají jak si strah. Takže je to nějaká obava, že by se ty informace
vytahovali i do jiných oblastí a vlastně byli zneužitelné
plůzby mohli být zneužitelné pro korupční.
Přesně tak a zároveň je takový ten
už jak si odpor zakodovaný
například u ODS
takýkoliv změnám nebo rozšíření
pravomocí vyšetřovatelů
od toho slavného zásahu
na úřadu vlády v roce 2013
kdy skrátka to je takový jako
mezník na který se všichni odkazují
ve chvíli kdy dojde napřed přes to, že by měla mít
policie nějaké nové pravomocí nebo nové metody.
Co se v případě vámi konfrontovaného může bude dít
dál, jaký bude osud další českého krátka

co s ním bude?

My nemáme v tuto chvíli informaci,
že by případ šel k tomu, že by náš uvozovká krtek
měl být příliš rušen ve svém důchodu
či by z něj měl být dokonce vytržen nějakým testem.
Přečená, že je cené, pozná tento příběh,
vidět jeho lidský rozměr a přispět do debaty
jestli by se stát neměl před zráci
líb chránit. Vyženi test není pak ani odstrašení
a jedná bezpečnostně velmi složitá era
si se pro Česko končí s prezidentem Milošem Zemanem
se říct, ale pořád tu máme otevřený
váleční konflikt takřka v sousedství
a jeho dopady mohou bezpečnost v regionu
destabilizovat roky možná i dekády.

Tereza Šidlová, Vojtěch Blažek.

Děkujeme. Děkujeme. Díky za pozvání.

A to je ze středního vydání

podcastu 5.55 vše.

K našim epizodám se můžete kdykoliv rádit

na seznam správách,

ve všech podkástových aplikacích

a také na platformě podcasty.cz

Pokud pro nás máte nějaký tip

nebo nápad, pište nám naše adresa

je za minuto 6

za vynáč sez.cez

Pod stejným ménem nás

najdete i na sociálních sítích instagram

a Twitter.

To byla Lenka Kabrhalová.

Děkujeme. Děkujeme.